

TRIBUNAL GHAL TALBIET ZGHAR

**GUDIKATUR DR.
MARIO SCERRI**

Seduta tal-11 ta' Lulju, 2011

Talba Numru. 35/2010

Christopher Buttigieg

vs

Brian Zammit

It-Tribunal,

Ra l-avviz tat-talba pprezentat fit-13 ta' Awwissu 2010, li jaqra hekk :-

'Illi l-konvenut ghandu jhallas lill-attur is-somma ta' seba' mitt Ewro (€700) dovuti ghall-hlas ta' paga dovuta ghal xoghol ta' *full time chef* fir-restaurant tal-konvenut, kif ukoll il-*bonus* ta' sena fl-ammont ta' hames mitt Ewro (€500), kif ukoll sehemu mit-*tips* skont il-ftehim milhuq bejn il-partijiet ta' cirka elf u erbgha mitt Ewro (€1,400) – total ta' elfejn u sitt mitt Ewro (€2,600) ;

Illi huma dovuti mill-konvenut ukoll l-imghaxijiet sad-data tal-pagament effettiv dekorribbli mid-data tad-dovut

Kopja Informali ta' Sentenza

pagament, u cioe' minn Marzu 2010, kif ukoll l-ispejjez ta' l-ittra ufficjali tas-27 ta' Lulju 2010 ;

Il-konvenut ingunt ghas-subizzjoni.' ;

Il-konvenut permezz tar-risposta tieghu pprezentata fl-1 ta' Settembru 2010, eccepixa :-

'Illi t-talbiet tal-konvenut huma infondati fid-dritt u fil-fatt fil-konfront tal-attur, ghaliex l-ammont pretiz mill-attur huwa wiehed gonfjat u esagerat ;

L-esponenti jaqbel illi l-attur kien impjegat mieghu, izda l-kondizzjonijiet tal-impjieg tieghu kienu kif elenkati fil-kontro-talba tal-esponenti. Effettivament l-esponenti mhux biss hallas dak kollu dovut lill-attur, izda sahsitra wettaq pagamenti indebiti ta' liema huwa qieghed issa jitlob ir-rifuzjoni ;

Illi huwa ma ghandu jhallas xejn in linea ta' *tips* kuntrarjament ghal dak li qed jallega l-attur ghaliex kwalsiasi' ammont ta' *tips* dovut in effett gia' thallas – wara li tnaqqsu l-*breakages* – fit-termini tal-ftehim bejn il-partijiet ;

Ghaldaqstant l-ispejjez ta' dan l-avviz ghandhom jigu akkollati interament lill-attur ;

Salvi eccezzjonijiet ohra.

Bl-ispejjez.' ;

Il-konvenut fir-risposta tieghu ghamel ukoll kontro-talba fejn iddikjara u talab dan li gej :-

'Peress illi l-attur kien impjegat mal-konvenut u kien jithallas bil-paga minima nazzjonali – cjoe' tliet euro u sitta u sittin centezmu (€3.66c) fis-siegha matul is-sena 2009; illi imbaghad zdieget ghal tliet euro u tmenin centezmu (€3.80c) fis-siegha matul is-sena 2010, flimkien ma' *allowance* addizzjonali ta' zewg euro u wiehed u sittin centezmu (€2.61c) kull siegha xoghol illi jaghmel.

Kopja Informali ta' Sentenza

Naturalment meta kien jaghmel xoghol *overtime*, ir-rata tal-paga bazika tieghu kienet tizdied b'hamsin fil-mija (50%) ;

Peress illi l-intimat kien ihallas lill-attur ammont komplessiv ta' elf mitejn u hamsin euro (€1,250) kull xahar kalendarju akkont tal-ammont dovut lilu bhala paga, *allowances*, *bonus*, u *leave entitlement* ;

U peress illi meta l-attur iddecieda illi jitlaq mix-xoghol tieghu mal-intimat, u l-intimat ikkalkola l-ammonti precizament dovuti lill-attur u rrizulta illi l-attur kien thallas is-somma ta' disa' mija u sitta u hamsin euro u wiehed u tmenin centezmu (€956.81) indebitament ;

U peress illi l-konvenut irid illi dan l-ammont jithallas lura mill-attur ;

Ghid inti attur ghaliex ma ghandux dan it-Tribunal jiddikjara illi inti ghandek thallas lura lill-konvenut is-somma ta' €956.81c dovuta kif fuq inghad, u jikkundannak thallas din is-somma lura bl-imghax b'effett mill-1 ta' Awwissu 2010, sad-data tal-pagament effettiv ;

Bl-ispejjez inkluzi dawk tal-ittra ufficjali ta' Awwissu 2010 kontra tieghek, u bl-ingunzjoni ghas-subizzjoni.' ;

Illi l-attur permezz tar-risposta tieghu pprezentata fis-17 ta' Settembru 2010, ecepixxa ghal din il-kontro-talba tal-konvenut dan li gej :-

'Illi l-kontro-talba hija kompletament infondata fil-fatt u fid-dritt u fl-ekwita', u ghalhekk ghandhom jigu michuda bl-ispejjez kontra l-konvenut rikonvenjent ;

Illi dak dikjarat ma jirriflettix il-ftehim dwar l-impjeg ta' l-attur u huwa l-konvenut li ghandu jhallas lill-istess attur, u mhux vice-versa – dan skont l-avviz promotur, u wkoll kif ser jirrizulta matul it-trattazzjoni tal-kawza ;

Bl-ispejjez kontra l-konvenut.' ;

Kopja Informali ta' Sentenza

Sama' l-provi tal-partijiet ;

Ra l-atti u d-dokumenti kollha ;

Ra li l-kawza thalliet ghallum ghas-sentenza ;

Ikkunsidra :

Din hi kawza ta' reklam semplici ta' hlas ta' kreditu ghal servizzi prestati. Fiha l-attur jippretendi li ghad baqalu jircievi bilanc f'paga, hlas ta' *bonuses*, u sehem mit-*tips* kemm dam jahdem bhala *full-time chef* fil-kcina tar-restaurant tal-konvenut maghruf bl-isem ta' 'Latini' fi Triq Il-Port, Marsalforn, Ghawdex. Dan tal-ahhar fil-fatt jaccetta li l-attur kien impjegat mieghu biex jaghmel xoghol fil-kcina tar-restaurant tieghu, izda ma jaccettax li baqghalu jaghtih ebda flus ghas-servizzi li gew minnu prestati, anzi' qed jipproponi kontro-talba fil-konfront tal-attur il-ghaliex jippretendi li lill-attur hallsu ammont zejzed ta' flus f'pagi, u qed jitlob rimborz tal-hlas li sar indebitament ;

Il-prova tal-pagament u/jew ta' l-eccessivita' tal-kreditu reklam certament jinkombu fuq il-konvenut. Naturalment l-attur li jallega d-debitu ghandu fl-ewwel lok u dejjem l-obbligu li jipprova l-kreditu minnu vantat. Inkella finnuqqas li jaghmel dan, jibqa' jimpera l-principju *actor non probante, reus absolvitur* ;

Illi mill-provi prodotti jirrizulta li l-partijiet jaghtu versjonijiet ghal kollox differenti tal-kundizzjonijiet li tahthom l-attur kien gie ngaggat fl-impjieg mal-konvenut. M'hemmx kontestazzjoni meta l-attur beda jahdem u meta waqaf. L-attur beda jahdem tal-fiss fit-12 ta' April 2009, u dam sas-6 ta' Marzu 2010, meta ta l-avviz tat-temm tal-impjieg tieghu lill-konvenut. L-attur qed jallega li huwa kellu ftehim mal-konvenut li jahdem bhala *chef* fil-kcina tar-restaurant tal-konvenut bil-paga ta' elf tliet mija u hamsin Euro (€1,350) fix-xahar. Kuntratt tax-xoghol bil-miktub mal-konvenut ma kienx sar. Skont l-attur b'din il-paga mensili ta' €1,350 huwa kellu jahdem hamest ijiem fil-gimgha, liema granet kellu jaghzilhom il-konvenut, liema hlas kien oltre l-hlas tal-kontribuzzjonijiet tas-sigurta' nazzjonali li

skont l-attur kellu jhallasha kollha l-konvenut, u ma kenitx tinkludi l-hlas tal-*bonuses* ta' Gunju u Dicembru u l-*allowances* ta' Marzu u Settembru. Minkejja li skont l-attur huwa kellu dan il-ftehim, hu stess jikkonferma li minghand il-konvenut huwa qatt ma rcieva aktar minn elf mitejn u hamsin Euro (€1,250) fix-xahar inkluz bil-*bonuses* u l-*allowances*, u baqa' jircievi l-istess ammont fix-xahar, xahar wara xahar u l-ahhar paga li kien ircieva minghand il-konvenut kienet dik ta' Frar 2010, u dan jimplika certu akkwiexxenza da parti tal-attur li kien accetta dan id-dhul mensilment. Minn naha l-ohra l-konvenut ma jaqbilx ma' din il-verzjoni tal-attur u jispjega li hu kien wieghedu li jaghtih il-paga ta' elf tliet mija u hamsin Euro (€1,350) jekk kien lest li jahdem sitt ijiem fil-gimgha filghodu u filghaxija u mhux hamest ijiem fil-gimgha speċjalment fix-xhur tas-sajf. Billi l-attur kellu l-lezzjonijiet tal-karate' nhar ta' Tnejn u nhar ta' Hamsin filghaxija, huwa kien jahdem hamest ijiem fil-gimgha filghodu u filghaxija fix-xhur tas-sajf ghalkemm mhux kontestat li kien hemm xi gimghat fis-sajf li l-attur hadem sitt ijiem flok hamsa fil-gimgha. Skont il-konvenut il-ftehim mieghu kien li jaghtih il-paga ta' elf mitejn u hamsin Euro (€1,250) fix-xahar, u s-sieghat zejda li jahdem fix-xhur tas-sajf jitpattew ghas-sieghat nieqsa minn erbghin siegha fil-gimgha li kien jahdem fix-xhur taxxitwa, u cioe' Frar, Marzu, u April, Novembru, u Dicembru ;

Illi meta l-gudikant ghandu quddiemu tali versjonijiet kompletament divergenti ghal xulxin huwa ghandu jara liema minn dawk l-istess versjonijiet jinsabu korroborati b'xhieda jew dokumenti relattivi u wkoll liema wahda minn tali versjonijiet hija l-aktar verosimili. Illi dan ma jfissirx li kull parti li qed tallega ma jibqaliex l-oneru li tipprova l-allegazzjonijiet taghha minnha vantanti u skont il-ligi, izda tali forma ta' korroborazzjoni u verosomiljanza jikkumplementaw tali regoli ta' oneru tal-prova tant li jista' jinghad li dik il-versjoni li tigi kkunsidrata bhala verosimili u ikkorroborata tkun issodisfat l-oneru tal-provi taghha, u ghalhekk tali regoli ta' prova u xhieda huma konsistenti u komplimentari ghal xulxin. Illi dwar il-verosomiljanza qed jigi wkoll konfermat dak li gie ritenut fil-gurisprudenza

Kopja Informali ta' Sentenza

nostrali li l-verosimiljanza hija wkoll forma ta' korroborazzjoni ;

Fejn imbaghad l-assjem tal-provi hu tali li l-versjonijiet tal-kontendenti huma hekk bilancjati li kull wahda tista' tirrizulta plawsibbli u veritjera u ma tirrizultax dik ic-cirkostanza determinanti li tissoda l-konvinciment tat-Tribunal favur tezi u mhux l-ohra, ma jibqax lecit u għall-gudikant li jifforma opinjoni motivata fuq preponderanza ta' probabilitajiet. Jehtieglu jasal biss għall-konkluzjoni li l-attur ma jkunx sodisfacentement u konkludentement ipprova t-talbiet tiegħu. (ara Prim'Awla, **Joseph Vincent Rausi vs Joseph Muscat**, 5/10/92) ;

Minkejja li skont l-attur, il-konvenut kien tah bicca karta li biha kien urih li kien ser jagħtih paga fix-xahar ta' elf tliet mija u hamsin Euro (€1,350), din il-karta baqa' ma ezebihiex l-ghaliex ma setghax isib x'kien għamel biha. L-attur lanqas ma pproduca l-karti li l-konvenut kien jagħtih kull xahar li kien ikun fihom l-granet u bin-numru ta' siegħat li kien ikun hadem u rendikont tal-paga li jkun ircieva għaliex skont hu dawn kien tahom lura lill-konvenut. Minn naha l-ohra l-*payslips* markati dokumenti BZ12 sa BZ23 dan it-Tribunal mhuwa konvint xejn mill-awtenticità tagħhom u ma jixthu ebda dawl dwar il-ftehim li kellhom bejniethom il-partijiet. Bizzejjed wiehed iqis id-diskrepanzi lampanti bejn id-dokument BZ1 a fol.68 mad-dokument BZ20 a fol.54 li jirreferu għall-istess xahar ta' Dicembru 2009. Il-konvenut stess jistqarr li dawk il-*payslips* minn fol.46 sa 57 saru mill-accountant tiegħu wara li kienet saritlu nterpellazzjoni mill-attur għall-hlas. Lanqas mhuwa verosimili dak li ddikjara l-konvenut fil-kontro-talba li l-attur kien impjegat miegħu bil-paga minima nazzjonali, u li beda jahdem b'paga inqas milli kellu mal-Oleander restaurant. Il-konvenut lanqas mhuwa konsistenti f'dak li qed jitlob billi fl-ittra ufficjali numru 437/2010, huwa kien qed jitlob il-hlas ta' €687.60 u mhux kif qed jitlob fil-kontro-talba ta' €956.81 ;

Dan it-Tribunal fela bir-reqqa l-provi kollha li ressqu l-partijiet u partikolarment ukoll ix-xhieda ta' George Bonello, u huwa moralment konvint li l-ftehim bejn il-

partijiet ferm probabbli li kien li l-attur jithallas il-paga ta' elf mitejn u hamsin Euro (€1,250) fix-xahar bil-*bonuses* u *allowances* kienu nkluzi. Jirrizulta ghalhekk li l-attur baqghalu jithallas ta' sitt ijiem tax-xahar ta' Marzu 2010, billi l-ahhar paga li kien ircieva minghand il-konvenut kienet dik ta' Frar 2010, u skont id-dokument BZ23 esibita mill-konvenut stess, il-paga dovuta ghal Marzu 2010, hija ta' tliet mija u disa' u ghoxrin Euro u hamsa u erbghin centezmi (€329.45) ;

Dwar il-hlas tat-*tips* jirrizulta li l-ahhar xahar li fih l-attur kien ircieva t-*tips* kien ghal dak ta' Awwissu 2009, billi meta mar f'Ottubru 2009 biex jigbor il-paga ta' Settembru 2010, l-attur kien sab li ma kien tah ebda *tips* mal-paga. Minkejja li l-konvenut ipprova jiggustifika ruhhu li huwa ma tahx aktar *tips* biex jaghmel tajjeb ghal xi *breakages*, huwa baqa' ma ta ebda spjegazzjoni u ma gab ebda prova ta' x'kienu dawn il-*breakages* u kemm gew jiswewlu biex xtara ohrajn godda. L-attur xehed li fix-xhur tas-sajf huwa kien ircieva minghand il-konvenut bejn disghin Euro (€90) u mitt Euro (€100) fix-xahar, liema dikjarazzjoni ma giex kontradetta mill-konvenut. L-attur qed jippretendi l-hlas tat-*tips* ghax-xhur ta' Settembru, Ottubru, Novembru, Dicembru, 2009, u Frar 2010 billi f'Jannar 2010, ir-restaurant kien maghluq. Inghad li 'ma jistax ikun dubitat illi hu rikonoxxut lill-gudikant anke' fis-sistema tal-ligi taghna l-poter diskrezzjonali li jillikwida t-telf u l-qligh bl-adoperu tal-kriterju sussidjarju tal-valutazzjoni ekwitattiva fejn il-provi fir-rigward tal-valutazzjoni tal-ammont tal-kumpens ma humiex tant lineari jew ben stabbiliti jew f'kaz ta' nuqqas ta' mezzi probatorji [Prim'Awla, **Charles Attard vs Carmela Frendo et**, 31/01/2003 ; Prim'Awla, **Margaret Camilleri et vs Cargo Handling Co. Ltd.**, 13/10/2004]. Ara a propozitu decizjoni a **Vol. XXXV P III p 615** fejn gie proprju rikonoxxut, fuq l-istregwa ta' dak espress mill-Qorti Taljana ta' Kassazzjoni, illi *vi hanno casi in cui, non potendosi avere mezzi istruttori, e' rimesso al magistrato il valutare 'ex aequo et bono' secondo i dettami della sua ragione e coscienza, l'ammontare del danno al risarcimento del quale taluno fu condannato*'. Wara li qies ic-cirkostanzi kollha, dan it-Tribunal qed jiffissa *arbitrio boni viri* lill-attur is-somma ta'

Kopja Informali ta' Sentenza

erbgha mija u hamsin Euro (€450) fi hlas ta' *tips* ghax-xhur imsemmija li l-konvenut kien miftiehem li jaghti lill-attur ;

Ghaldaqstant ghall-motivi premissi dan it-Tribunal qed jaqta' u jiddeciedi l-kawza billi filwaqt li jilqa' t-talba tal-attur limitatament ghas-somma ta' seba' mija u disgha u sebghin Euro u hamsa u erbghin centezmi (€779.45), jikkundanna lill-konvenut ihallas lill-attur dan il-pagament, bl-imghaxijiet fuq din is-somma ghandhom jibdeu jiddekorru b'effett mis-7 ta' Marzu 2010, sal-effettiv pagament. L-ispejjez konnessi mat-talba ghandhom jigu sopportati in kwantu ghal zewg terzi (2/3) mill-attur u terz (1/3) mill-konvenut. A rigward il-kontro-talba tal-konvenut billi din ma tirrizultax soddisfacentement, dan it-Tribunal qed jichad l-istess, bl-ispejjez kontra l-konvenut.

< Sentenza Finali >

-----TMIEM-----